

EMILY ST. JOHN MANDEL
ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΝΤΕΚΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΑΣΙΑ ΤΖΑΝΑΚΑΡΗ

ΙΚΑΡΟΣ

ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΝΤΕΚΑ

Τίτλος πρωτοτύπου: *Station Eleven*

Πρώτη έκδοση στα αγγλικά, Alfred A. Knopf, Νέα Υόρκη

© Emily St. John Mandel, 2014

© για την ελληνική έκδοση Εκδόσεις Ίκαρος, 2016

Μετάφραση από τα αγγλικά: Βάσια Τζανακάρη

Τυπογραφική επιμέλεια: Ελευθερία Κοψιδά

Σχεδιασμός - Εικονογράφηση εξωφύλλου: Χρήστος Κούρτογλου

Στοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος

Εκτύπωση: Μητρόπολις Α.Ε.

Βιβλιοδεσία: Ι. Μπουντάς - Π. Βασιλειάδης Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν.2121/1993.

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2016

ISBN 978-960-572-098-8

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 3225152 • www.ikarosbooks.gr

Emily St. John Mandel

ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΝΤΕΚΑ

Μετάφραση
Βάσια Τζανακάρη

ΙΚΑΡΟΣ

Στη μνήμη της Έμιλι Τζέικομπσον

Ζεστός αέρας στους φοίνικες, στα φύλλα τους,
κι εγώ σκέφτομαι το χιόνι
Στη μακρινή μου επαρχία όπου συνέβησαν πράγματα
Που ανήκουν σε μιαν άλλη ζωή, ασύλληπτη.
Η φωτεινή πλευρά του πλανήτη κινείται προς το σκοτάδι
Και οι πόλεις αποκοιμούνται, καθεμιά στην ώρα της.
Και για μένα, τώρα όπως και τότε, δεν αντέχεται.
Ο κόσμος είναι απέραντος

-Τσέσλαβ Μίλος, *The Separate Notebooks*

1. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Ο βασιλιάς στεκόταν λουσμένος στο γαλάζιο φως· *σαλεμένος*. Ήταν η 4η πράξη του *Βασιλιά Ληρ*, μια χειμωνιάτικη νύχτα, στο Θέατρο Έλγκιν, στο Τορόντο. Νωρίτερα το απόγευμα, την ώρα που έμπαιναν οι θεατές, τρία κοριτσάκια *έπαιζαν χτυπώντας παλαμάκια* στη σκηνή – οι κόρες του Ληρ σε παιδική ηλικία, που τώρα είχαν επιστρέψει ως παραισθήσεις στη σκηνή της τρέλας. Ο βασιλιάς παραπατούσε και άπλωνε τα χέρια να τις πιάσει, καθώς εκείνες μπαινόβγαιναν στις σκιές. Το όνομά του ήταν Άρθουρ Λιάντερ. Ήταν πενήντα ενός ετών και είχε λουλούδια στα μαλλιά.

«Πείτε μου: μ’ αναγνωρίζετε;» είπε ο ηθοποιός που υποδούταν τον Γκλώστερ.¹

«Θυμάμαι αρκετά καλά τα μάτια σου», είπε ο Άρθουρ, που τον είχε αποσπάσει η παιδική εκδοχή της Κορντέλιας, και τότε συνέβη: η έκφρασή του άλλαξε, παραπάτησε, πήγε να πιαστεί από

---

¹ Για την απόδοση των ονομάτων και των αποσπασμάτων από τον *Βασιλιά Ληρ* και το *Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας* του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ χρησιμοποιήθηκαν οι μεταφράσεις του Ερρίκου Μπελιέ (Κέδρος, 2006 και 2000 αντίστοιχα).

μια κολόνα, αλλά δεν υπολόγισε καλά την απόσταση και χτύπησε δυνατά την κόψη της παλάμης του.

«Όλες αυτές είναι από τη μέση και κάτω Κένταυροι», είπε, και δεν ήταν απλώς λάθος η ατάκα, αλλά κι η εκφορά του ασθμαίνουσα, η φωνή του μετά βίας ψίθυρος. Κρατούσε το χέρι του στο στήθος σαν πληγωμένο πουλί. Ο ηθοποιός που υποδυόταν τον Έντγκαρ τον παρατηρούσε με προσοχή. Εκείνη τη στιγμή ήταν ακόμη πιθανό ο Άρθουρ να έπαιζε, αλλά στην πρώτη σειρά της πλατείας ένας άντρας σηκωνόταν από το κάθισμά του. Σπούδαζε διασώστης. Η κοπέλα τον τράβηξε από το μανίκι, ψιθυρίζοντας επιτακτικά, «Τζίβαν! Τι κάνεις;» Κι ο ίδιος ο Τζίβαν δεν ήταν σίγουρος στην αρχή, από τις πίσω σειρές μурμουρίζαν να κάτσει κάτω. Ένας ταξιθέτης ερχόταν προς το μέρος του. Στη σκηνή άρχισε να χιονίζει.

«Τις ίδιες ακολουσίες κάνουν ο τρυποφράχτης και η χρυσόμυγα», ψιθύρισε ο Άρθουρ, και ο Τζίβαν, που ήξερε το έργο πολύ καλά, συνειδητοποίησε ότι ο ηθοποιός είχε πάει δώδεκα ατάκες πίσω. «Ο τρυποφράχτης...»

«Κύριε», είπε ο ταξιθέτης, «θα μπορούσατε παρακαλώ...»

Μα ο Άρθουρ Διάντερ δεν είχε άλλον χρόνο. Ταλαντεύτηκε, το βλέμμα του δεν εστίαζε πουθενά, και ο Τζίβαν κατάλαβε πως δεν ήταν πια ο Δηρ. Παραμέρισε τον ταξιθέτη και έτρεξε προς τα σκαλιά που οδηγούσαν στη σκηνή, τότε όμως είδε έναν δεύτερο ταξιθέτη να τρέχει στον διάδρομο, έτσι πήδηξε κατευθείαν πάνω. Η σκηνή ήταν πιο ψηλή απ' όσο περίμενε και αναγκάστηκε να κλοτσήσει τον πρώτο ταξιθέτη, που τον είχε αρπάξει από το μανίκι. Με την άκρη του ματιού του είδε ότι το χιόνι ήταν πλαστικό, μικροσκοπικά διάφανα κομματάκια που σκάλωναν στο σακάκι του και χάιδευαν απαλά το δέρμα του. Η αναστάτωση είχε αποσπάσει την προσοχή του Έντγκαρ και του Γκλώστερ, κανείς τους

δεν κοίταζε τον Άρθουρ, που τώρα στηριζόταν σε μια κολόνα από κόντρα πλακέ, με το βλέμμα στο κενό. Από τα παρασκήνια ακούστηκαν φωνές, δυο σκιές πλησίαζαν βιαστικά, ο Τζίβαν, όμως, είχε φτάσει πια τον Άρθουρ, έπιασε τον ηθοποιό ακριβώς τη στιγμή που έχανε τις αισθήσεις του και τον ακούμπησε απαλά κάτω. Το χιόνι τώρα έπεφτε γρήγορα γύρω τους, λαμπύριζε στο ασπρογάλαζο φως. Ο Άρθουρ δεν ανέπνεε. Οι δύο σκιές –δυο άντρες της ασφάλειας– είχαν σταματήσει λίγο πιο πέρα, έχοντας μάλλον πια καταλάβει ότι ο Τζίβαν δεν ήταν κανένας ανισόρροπος θαυμαστής. Στην πλατεία επικρατούσε οχλοβοή, τα φλας από τις κάμερες των κινητών άστραφταν, ακαθόριστα επιφωνήματα ακούγονταν μες στο σκοτάδι.

«Χριστέ και Κύριε», είπε ο Έντγκαρ. «Ω Χριστέ μου». Είχε πάψει να μιλάει με την αγγλική προφορά που χρησιμοποιούσε πρωτότερα και τώρα ακουγόταν σαν να ήταν από την Αλαμπάμα, απ' όπου όντως καταγόταν. Ο Γκλώστερ είχε αφαιρέσει τη γάζα που κάλυπτε το μισό του πρόσωπο –σε αυτό το σημείο του έργου είχαν βγάλει τα μάτια του ήρωα που υποδυόταν– και έμοιαζε παγωμένος, να ανοιγοκλείνει το στόμα του σαν ψάρι.

Η καρδιά του Άρθουρ δεν χτυπούσε. Ο Τζίβαν άρχισε τεχνητή αναπνοή. Κάποιος φώναξε μια εντολή και η αυλαία έπεσε, ρίχνοντας τη σκιά της μ' ένα θρόισμα, βγάζοντας το κοινό από την εξίσωση και μειώνοντας στο μισό τη λάμψη της σκηνης. Το πλαστικό χιόνι συνέχιζε να πέφτει. Οι άντρες της ασφάλειας είχαν απομακρυνθεί. Τα φώτα άλλαξαν, τα γαλάζια και τα λευκά της χιονοθύελλας έδωσαν τη θέση τους σε μια ψυχρή λάμψη που συγκριτικά φαινόταν κίτρινη. Ο Τζίβαν δούλευε σιωπηλός κάτω από το φως που είχε το χρώμα της μαργαρίνης, ρίχνοντας πού και πού φευγαλέες ματιές στο πρόσωπο του Άρθουρ. Σε παρακαλώ, σκεφτόταν, σε παρακαλώ. Τα μάτια του Άρθουρ ήταν κλειστά.

Μια κίνηση στην αυλαία, κάποιος μπλέχτηκε στο ύφασμα και έψαχνε να βρει άνοιγμα, και την επόμενη στιγμή, ένας ηλικιωμένος με γκρίζο κοστούμι γονάτιζε πλάι στο στέρνο του Άρθουρ, από τη άλλη πλευρά.

«Είμαι καρδιολόγος», είπε. «Γουόλτερ Τζάκομπι». Τα γυαλιά του μεγέθυναν τα μάτια του ενώ τα μαλλιά στην κορυφή του κεφαλιού του έμοιαζαν με άχυρα.

«Τζίβαν Σόντρι», είπε ο Τζίβαν. Δεν ήξερε πόση ώρα ήταν εκεί. Γύρω του πηγαينوέρχονταν άνθρωποι, αλλά όλοι φαίνονταν μακρινοί και θολοί, εκτός από τον Άρθουρ, και τώρα αυτόν τον άλλον άντρα που μόλις είχε έρθει. Ήταν λες και βρίσκονταν στο μάτι του κυκλώνα, στη νηνεμία του, σκέφτηκε ο Τζίβαν, εκείνος και ο Γουόλτερ και ο Άρθουρ. Ο Γουόλτερ άγγιξε το μέτωπο του ηθοποιού απαλά, σαν γονιός που καθησυχάζει ένα παιδί με πυρετό.

«Κάλεσαν ασθενοφόρο», είπε ο Γουόλτερ.

Η πεσμένη αυλαία πρόσδιδε μια αναπάντεχη οικειότητα στη σκηνή. Ο Τζίβαν σκεφτόταν εκείνη τη φορά που είχε πάρει συνέντευξη από τον Άρθουρ στο Δος Άντζελες, πάνε πολλά χρόνια πια, κατά τη διάρκεια της σύντομης καριέρας του ως κοσμικογράφου. Σκεφτόταν την κοπέλα του, τη Δόρα, και αναρωτιόταν αν θα περίμενε στη θέση της στην πρώτη σειρά ή αν θα 'χε βγει στο φουαγιέ. Σκεφτόταν, Σε παρακαλώ, πάρε ξανά ανάσα, σε παρακαλώ. Σκεφτόταν πώς η πεσμένη αυλαία έκρυβε τον τέταρτο τοίχο, μετατρέποντας τη σκηνή σε δωμάτιο, ένα δωμάτιο σπηλαιώδες, χωρίς ταβάνι, γεμάτο καθρόνια, σκαλωσιές και φώτα, ανάμεσα στα οποία μια ψυχή μπορούσε να ξεγλιστρήσει χωρίς να την αντιληφθεί κανείς. Γελούα σκέψη, συλλογίστηκε ο Τζίβαν. Μην είσαι ανόητος. Αλλά τώρα ένοιωθε ένα μυρμήγκιασμα στον σβέρκο, μια αίσθηση ότι τον παρακολουθούσαν από ψηλά.

«Θέλεις να δοκιμάσω εγώ;» ρώτησε ο Γουόλτερ. Ο Τζίβαν κατάλαβε ότι ο καρδιολόγος ένωθε άχρηστος, έτσι έγνεψε καταφατικά, απομάκρυνε τα χέρια του από το στήθος του Άρθουρ και ο Γουόλτερ συνέχισε στον ρυθμό.

Τελικά, δεν έμοιαζε και τόσο με δωμάτιο, σκεφτόταν τώρα ο Τζίβαν, κοιτάζοντας ολόγυρα τη σκηνή. Απέπνεε μια έντονη αίσθηση εφήμερου, με το ανύπαρκτο ταβάνι και όλες αυτές τις πόρτες και τα σκοτεινά σημεία ανάμεσα στα παρασκήνια. Έμοιαζε περισσότερο με τέρμιναλ, σκέφτηκε, με σταθμό τρένου ή με αεροδρόμιο, ένα μέρος απ' όπου όλοι περνούσαν δίχως να σταματάνε. Το ασθενοφόρο κατέφτασε, δυο διασώστες με μαύρες στολές, ένας άντρας και μια γυναίκα, τόσο νέα που θα μπορούσε να περάσει για έφηβη, πλησίασαν μέσα στο χιόνι, που εξακολουθούσε να πέφτει τελειώς παράλογα, και στάθηκαν σαν τα κοράκια πάνω από τον πεσμένο ηθοποιό, παραμερίζοντας τον Τζίβαν. Ο Τζίβαν σηκώθηκε και έκανε πίσω. Ένωσε την κολόνα, πάνω στην οποία είχε καταρρεύσει ο Άρθουρ, λεία και λουστραρισμένη στα ακροδάχτυλά του, ξύλο που το είχαν βάψει έτσι ώστε να μοιάζει με πέτρα.

Παντού υπήρχαν μηχανικοί σκηνής, ηθοποιοί, ανώνυμοι υπάλληλοι με ντοσιέ. «Για όνομα του Θεού», άκουσε τον έναν να λέει, «δεν μπορεί κάποιος να σταματήσει το καταραμένο το χιόνι;» Η Ρέγκαν και η Κορντέλια κρατιούνταν απ' το χέρι και έκλαιγαν δίπλα στην αυλαία, ο Έντγκαρ καθόταν ακόμα εκεί κοντά, οκλαδόν στο πάτωμα, με το χέρι μπροστά στο στόμα του. Η Γκόρνεριλ μιλούσε χαμηλόφωνα στο κινητό της. Οι ψεύτικες βλεφαρίδες της έριχναν σκιές στα μάτια της.

Κανείς δεν κοίταζε τον Τζίβαν και συνειδητοποίησε ότι ο ρόλος του σ' αυτή την παράσταση είχε τελειώσει. Απ' ό,τι φαινόταν, οι διασώστες δεν τα κατάφερναν. Ήθελε να βρει τη Δόρα. Μάλλον

θα τον περίμενε ανάστατη στο φουαγιέ. Μπορεί –κι αυτό ήταν απλώς μια σκέψη στο πίσω μέρος του μυαλού του, σκέψη μολα-ταύτα- να έβρισκε τις πράξεις του αξιοθαύμαστες.

Κάποιος τελικά κατάφερε να κλείσει το χιόνι, και τα τελευταία διάφανα κομματάκια στροβιλίστηκαν κι έπεσαν κάτω. Ο Τζίβαν έψαχνε να βρει τον πιο εύκολο τρόπο να κατέβει όταν άκουσε ένα κλαψούρισμα, και είδε ένα παιδί που δεν είχε προσέξει ως τώρα, μια μικρή ηθοποιό, γονατισμένη στη σκηνή, δίπλα στην κολόνα στα αριστερά του. Ο Τζίβαν είχε δει το έργο τέσσερις φορές αλλά ποτέ άλλοτε με παιδιά, και το θεώρησε πρωτότυπο σκηνοθετικό εύρημα. Το κορίτσι ήταν επτά ή οχτώ. Σκούπιζε διαρκώς τα βαμμένα μάτια της, μουντζουρώνοντας το πρόσωπο και την ανάστροφη του χεριού της.

«Πίσω», είπε ο διασώστης, και η συνάδελφός του οπισθοχώρησε, καθώς εκείνος έκανε ηλεκτροσόκ στον Άρθουρ.

«Γεια σου», είπε ο Τζίβαν στο κορίτσι. Γονάτισε μπροστά της. Γιατί δεν είχε έρθει κανείς να την πάρει μακριά απ' όλα αυτά; Παρτηρούσε τους διασώστες. Ο Τζίβαν δεν είχε ιδέα από παιδιά, αν και πάντα ήθελε να κάνει ένα ή δύο, και δεν ήξερε πώς ακριβώς έπρεπε να τους μιλάει.

«Πίσω», είπε ξανά ο διασώστης.

«Δεν κάνει να το δεις αυτό», είπε ο Τζίβαν.

«Θα πεθάνει, έτσι δεν είναι;» είπε το κορίτσι ανάμεσα σε αναφιλητά.

«Δεν ξέρω». Ήθελε να της πει κάτι καθησυχαστικό, αλλά όφειλε να παραδεχτεί ότι τα πράγματα δεν φαίνονταν καλά. Ο Άρθουρ ήταν ακίνητος πάνω στη σκηνή, του είχαν κάνει δύο φορές ηλεκτροσόκ, ο Γουόλτερ κρατούσε τον καρπό του περιμένοντας να ακούσει σφυγμό, σκυθρωπός, με το βλέμμα καρφωμένο στο κενό. «Πώς σε λένε;»

«Κίρστεν», είπε το κορίτσι. «Κίρστεν Ρεϊμόντ». Το θεατρικό μακιγιάζ της του προκαλούσε αμηχανία.

«Κίρστεν», είπε ο Τζίβαν, «πού είναι η μαμά σου;»

«Έρχεται και με παίρνει στις έντεκα».

«Κατέληξε», είπε ο διασώστης.

«Και ποιος σε προσέχει όσο είσαι εδώ;»

«Η Τάνια είναι η θηριοδαμάστρια». Το κορίτσι είχε ακόμα το βλέμμα καρφωμένο στον Άρθουρ. Ο Τζίβαν μετακινήθηκε για να της κόψει τη θέα.

«Εννιά και δεκατέσσερα μ.μ.». είπε ο Γουόλτερ Τζάκομπι.

«Θηριοδαμάστρια;» έκανε ο Τζίβαν.

«Έτσι την λένε», είπε το κορίτσι. «Με προσέχει όσο είμαι εδώ».

Ένας άντρας με κοστούμι είχε μπει από τα δεξιά της σκηνής και μιλούσε σε έντονο τόνο με τους διασώστες που έδεναν τον Άρθουρ σε ένα φορείο. Ο ένας ανασήκωσε τους ώμους και παραμέρισε την κουβέρτα για να βάλει μια μάσκα οξυγόνου στο πρόσωπο του Άρθουρ. Ο Τζίβαν συνειδητοποίησε ότι αυτό το θέατρο μάλλον παιζόταν για την οικογένεια του Άρθουρ, ώστε να μην πληροφορηθούν τον θάνατό του από τις βραδινές ειδήσεις. Η αξιοπρέπεια αυτής της κίνησης τον συγκίνησε.

Ο Τζίβαν σηκώθηκε και έδωσε το χέρι του στο παιδί που κλαψούριζε. «Ελα», είπε. «Πάμε να βρούμε την Τάνια. Θα σε ψάχνει».

Φαινόταν όμως απίθανο. Αν η Τάνια έψαχνε το κοριτσάκι που πρόσεχε, σίγουρα θα το είχε βρει ως τώρα. Ο Τζίβαν την οδήγησε στα παρασκήνια, αλλά ο άντρας με το κοστούμι είχε εξαφανιστεί, και επικρατούσε χάος, σαματάς, σούρτα-φέρτα, φωνές για να ανοίξει δρόμος καθώς περνούσε η πομπή του Άρθουρ, με τον Γουόλτερ σκυμμένο πάνω από το φορείο. Η πομπή εξαφανίστηκε στον διάδρομο που οδηγούσε στην πίσω πόρτα του θεάτρου, αφήνοντας ακόμα μεγαλύτερη αναστάτωση πίσω της, όλοι έκλαι-

γαν ή μιλούσαν στα κινητά τους ή είχαν φτιάξει πηγαδάκια και έλεγαν και ξανάλεγαν ο ένας στον άλλον τι είχε συμβεί – «Και όταν κοίταξα, τον είδα να πέφτει»– ή φώναζαν εντολές ή αγνοούσαν εντολές που φώναζαν άλλοι.

«Πόσοι άνθρωποι», είπε ο Τζίβαν. Δεν του άρεσαν και πολύ τα πλήθη. «Βλέπεις την Τάνια;»

«Όχι, δεν την βλέπω πουθενά».

«Ίσως, τότε, καλύτερα να μείνουμε σε ένα σημείο για να μας βρει εκείνη», είπε ο Τζίβαν. Θυμήθηκε που κάποτε είχε διαβάσει μια τέτοια συμβουλή σε ένα φυλλάδιο με οδηγίες για το τι να κάνεις αν χαθείς στο δάσος. Κατά μήκος του πίσω τοίχου υπήρχαν μερικές καρτέκλες και κάθισε σε μία. Από δω έβλεπε το άβαφτο πίσω μέρος των σκηνικών. Ένας μηχανικός σκηνης σκούπιζε το χιόνι.

«Θα γίνει καλά ο Άρθουρ;» Η Κίρστεν είχε σκαρφαλώσει σε μια καρτέκλα δίπλα του και έσφιγγε το ύφασμα του φορέματός της και με τις δυο γροθιές της.

«Μέχρι πριν από λίγο», είπε ο Τζίβαν, «έκανε αυτό που αγαπούσε περισσότερο στον κόσμο». Αυτό το έλεγε βασιζόμενος σε μια συνέντευξη που είχε διαβάσει πριν από ένα μήνα. Ο Άρθουρ είχε πει στη *The Globe and Mail* – «Περίμενα όλη μου τη ζωή να γεράσω τόσο, ώστε να μπορώ να παίξω τον Δηρ, και αγαπώ όσο τίποτα τη σκηνή, την αμεσότητα της...»– αλλά εκ των υστέρων τα λόγια του έμοιαζαν λόγια του αέρα. Ο Άρθουρ ήταν πρωτίστως κινηματογραφικός ηθοποιός, και ποιος ηθοποιός του Χόλιγουντ ανυπομονεί να γεράσει;

Η Κίρστεν σώπαινε.

«Εννοώ πως αν το τελευταίο πράγμα που έκανε ήταν να παίξει στο θέατρο», είπε ο Τζίβαν, «τότε αυτό το τελευταίο πράγμα, τον έκανε ευτυχισμένο».

«Αυτό ήταν το τελευταίο πράγμα που έκανε;»

«Έτσι νομίζω. Λυπάμαι πολύ».

Το χιόνι τώρα ήταν ένας σωρός που λαμπύριζε πίσω από τα σκηνικά, ένα βουναλάκι.

«Κι εγώ αυτό αγαπώ περισσότερο στον κόσμο», είπε η Κίρσταν, αφού είχε περάσει λίγη ώρα.

«Ποιο πράγμα;»

«Να παίζω», είπε και τότε μια κοπέλα με το πρόσωπό της αυλακωμένο από τα δάκρυα πρόβαλε ανάμεσα στο πλήθος με τα χέρια απλωμένα. Ίσα που έριξε μια ματιά στον Τζίβαν κι έπιασε την Κίρσταν από το χέρι. Η Κίρσταν γύρισε και τον κοίταξε πίσω από τον ώμο της κι έπειτα εξαφανίστηκε.

Ο Τζίβαν σηκώθηκε και βγήκε στη σκηνή. Κανείς δεν τον σταμάτησε. Σχεδόν περίμενε να δει τη Λόρα εκεί όπου την είχε αφήσει, στη μέση της πρώτης σειράς – πόση ώρα είχε περάσει; – αλλά όταν διέσχισε τις βελούδινες κουρτίνες, το κοινό είχε φύγει, οι ταξιθέτες σκούπιζαν και μάζευαν τα πεσμένα προγράμματα ανάμεσα απ' τις σειρές των καθισμάτων – στην πλάτη ενός καθίσματος κρεμόταν ένα ξεχασμένο κασκόλ. Βγήκε έξω, στο πολυτελές φουαγιέ με το κόκκινο χαλί, προσπαθώντας να αποφύγει το βλέμμα των ταξιθετών, και είδε κάποιους εναπομείναντες θεατές, μα η Λόρα δεν ήταν ανάμεσά τους. Της τηλεφώνησε αλλά είχε κλείσει το κινητό της για την παράσταση και προφανώς δεν το είχε ανοίξει ακόμη.

«Λόρα», είπε στον τηλεφωνητή της, «είμαι στο φουαγιέ. Δεν ξέρω πού είσαι».

Στάθηκε έξω από τις γυναικείες τουαλέτες και ρώτησε την επιστάτρια, αλλά εκείνη του αποκρίθηκε ότι δεν ήταν κανείς μέσα. Έκανε τον κύκλο του φουαγιέ και πήγε στην γκαρνταρόμπα όπου το παλτό του ήταν ανάμεσα στα ελάχιστα που κρέμονταν ακόμα. Το γαλάζιο παλτό της Λόρας δεν ήταν εκεί.

Χιόνιζε στην οδό Γιονγκ. Τον ξάφνιασε όταν βγήκε από το θέατρο αυτός ο απόηχος των πλαστικών διάφανων κομματιών που είχαν σκαλώσει στο παλτό του. Πέντε ή έξι παπαράτσι την είχαν βγάλει όλο το βράδυ έξω από την πίσω πόρτα. Ο Άρθουρ δεν ήταν πια τόσο διάσημος όσο κάποτε, αλλά οι φωτογραφίες του ακόμη πουλούσαν, ιδίως τώρα που εμπλεκόταν σε ένα εξοντωτικό διαζύγιο με μια ηθοποιό/μοντέλο που τον είχε απατήσει με έναν σκηνοθέτη.

Μέχρι πρόσφατα, κι ο Τζίβαν ήταν παπαράτσι. Ήλπιζε να ξεγλιστρήσει από τους πρώην συναδέλφους του, αλλά επρόκειτο για ανθρώπους, των οποίων οι επαγγελματικές δεξιότητες περιλάμβαναν και την ικανότητα να αντιλαμβάνονται όσους προσπαθούσαν να περάσουν απαρατήρητοι, έτσι έπεσαν πάνω του όλοι μαζί.

«Στις ομορφιές σου είσαι», είπε ο ένας. «Ωραίο παλτό». Ο Τζίβαν φορούσε το κοντό παλτό του, που δεν ήταν αρκετά ζεστό, αλλά ευτυχώς τον έκανε να μοιάζει λιγότερο με τους πρώην συναδέλφους του που συνήθιζαν να φορούν φουσκωτά μπουφάν και τζιν. «Πού χάθηκες, φίλε;»

«Δουλεύω μπάρμαν», είπε ο Τζίβαν. «Σπουδάζω διασώστης».

«Σοβαρά; Θες να βγάξεις το ψωμί σου μαζεύοντας μεθυσμένους από το πεζοδρόμιο;»

«Θέλω να κάνω κάτι που να έχει νόημα, αν αυτό ρωτάς».

«Ό,τι πεις. Ήσουν μέσα, ε; Τι έγινε;» Μερικοί μιλούσαν στα κινητά τους. «Σου λέω, ο άνθρωπος πέθανε», έλεγε ένας κοντά στον Τζίβαν. «Ναι, εντάξει, έχει χιόνι μπροστά, αλλά κοίτα τι σου έστειλα μόλις, το πρόσωπό του στη φωτογραφία που τον φορτώνουν στο ασθενοφόρο-»

«Δεν ξέρω τι έγινε», είπε ο Τζίβαν. «Εριξαν αυλαία στα μισά της τέταρτης πράξης». Εν μέρει δεν ήθελε να μιλήσει με κανέναν τώρα, ίσως μόνο με τη Λόρα, και εν μέρει δεν ήθελε να μιλήσει

συγκεκριμένα μαζί τους. «Είδες να τον βάζουν στο ασθενοφόρο;»

«Τον έβγαλαν με φορείο από την πίσω πόρτα», έλεγε ένας από τους φωτογράφους. Κάπνιζε ένα τσιγάρο με βιαστικές, νευρικές κινήσεις. «Διασώστες, ασθενοφόρο, τα πάντα όλα».

«Πώς ήταν;»

«Ειλικρινά; Σαν πτώμα, να πάρει ο διάολος».

«Μπότοξ από μπότοξ διαφέρει», έλεγε ένας.

«Έγινε κάποια ανακοίνωση;» ρώτησε ο Τζίβαν.

«Ένας κουστουμάτος βγήκε να μας μιλήσει. Εξάντληση και, τι πρωτότυπο, αφυδάτωση». Αρκετοί γέλασαν. «Πάντα εξάντληση και αφυδάτωση παθαίνουν, έτσι;»

«Θα 'πρεπε να τους το πει κάποιος», είπε ο άντρας που είχε αναφέρει τα μπότοξ. «Ένας να έκανε το καλό, να 'πιανε κάνα δυο από αυτούς τους ηθοποιούς και να τους έλεγε, «Άκου, φίλε, διάδωσέ το: πρέπει να πίνεις υγρά και να κοιμάσαι μια στο τόσο, εντάξει;»

«Φοβάμαι ότι είδα ακόμα λιγότερα απ' ό,τι εσείς», είπε ο Τζίβαν και προσποιήθηκε πως δέχτηκε ένα σημαντικό τηλεφώνημα. Ανέβηκε την οδό Γιονγκ, νιώθοντας το κινητό κρύο στο αυτί του, μπήκε σε μια είσοδο μισό τετράγωνο πιο πάνω και τηλεφώνησε ξανά στη Λόρα. Το κινητό της ήταν ακόμα κλειστό.

Αν καλούσε ταξί θα ήταν σπίτι σε μισή ώρα, αλλά του άρεσε που βρισκόταν έξω, στον καθαρό αέρα, μακριά από άλλους ανθρώπους. Το χιόνι έπεφτε πιο γρήγορα τώρα. Ένιωθε εξωφρενικά ζωντανός, τόσο που αισθανόταν ενοχές. Αυτή η αδικία, η καρδιά του να δουλεύει χωρίς κανένα πρόβλημα, ενώ ο Άρθουρ κειτόταν ξαπλωμένος κάπου, παγωμένος και ακίνητος. Προχώρησε βόρεια στην οδό Γιονγκ με τα χέρια βαθιά στις τσέπες του παλτού του και το χιόνι να τσούζει στο πρόσωπό του.

Ο Τζίβαν έμεινε στην Κάμπιτζαουν, βορειοανατολικά του θεά-

τρου. Ήταν μια διαδρομή που ως εικοσάρης την έκανε χωρίς δεύτερη σκέψη, μια διαδρομή λίγων χιλιομέτρων μες στην πόλη, με τα κόκκινα τραμ να περνούν δίπλα του, αλλά είχε κάμποσο καιρό να το πάρει ποδαράτο. Δεν ήταν σίγουρος αν θα το έκανε τώρα, όταν, όμως, έστριψε στην οδό Κάρλτον ένωσε μια κάποια ορμή και αυτό τον έκανε να προσπεράσει την πρώτη στάση του τραμ.

Έφτασε στο πάρκο Άλαν Γκάρντενς, που βρισκόταν περίπου στα μισά της διαδρομής, και η απρόσμενη χαρά που ένωσε εκείνη τη στιγμή τον ξάφνιασε. Ο Άρθουρ πέθανε, δεν μπόρεσες να τον σώσεις, δεν έχεις λόγο να χαίρεσαι, συλλογίστηκε. Παρ' όλα αυτά, ήταν πολύ χαρούμενος γιατί όλη του τη ζωή αναρωτιόταν τι δουλειά έπρεπε να κάνει και τώρα ήταν σίγουρος, απόλυτα σίγουρος, ότι ήθελε να γίνει διασώστης. Στιγμές που οι άλλοι δεν θα μπορούσαν να κάνουν τίποτε άλλο από το να κοιτάνε, εκείνος ήθελε να μπορεί να αναλάβει δράση.

Ένωσε μια παράλογη επιθυμία να τρέξει στο πάρκο. Η χιονοθύελλα το είχε κάνει να μοιάζει ξένο, γεμάτο χιόνι και σκιές όπως ήταν, με τις μαύρες φιγούρες των δέντρων και τη θαμπή λάμψη του γυάλινου θόλου ενός θερμοκηπίου. Όταν ήταν μικρός, του άρεσε να ξαπλώνει ανάσκελα στην αυλή και να παρατηρεί το χιόνι καθώς έπεφτε πάνω του. Η Κάμπιτζταουν διακρινόταν λίγα τετράγωνα πιο πέρα, τα φώτα της οδού Πάρλιαμεντ μουντά μες στο χιόνι. Το κινητό του δονήθηκε στην τσέπη του. Κοντοστάθηκε και διάβασε ένα μήνυμα που του είχε στείλει η Λόρα: *είχα ποнокέφαλο και πήγα σπίτι. Μπορείς να πάρεις γάλα;*

Και τότε η ορμή του έγινε καπνός. Δεν μπορούσε να προχωρήσει. Είχε αγοράσει τα εισιτήρια για την παράσταση σαν μια ρομαντική χειρονομία, του στυλ «ας κάνουμε κάτι ρομαντικό γιατί μόνο μαλώνουμε», κι εκείνη τον είχε παρατήσει εκεί, τον είχε αφήσει πάνω στη σκηνή, την ώρα που έκανε τεχνητή αναπνοή σε

ένα νεκρό ηθοποιό, και είχε πάει σπίτι· κι ήθελε κι από πάνω να της αγοράσει γάλα. Τώρα που είχε σταματήσει να περπατάει, ο Τζίβαν κρύωνε. Τα δάχτυλα των ποδιών του είχαν μουδιάσει. Όλη η μαγεία της χιονοθύελλας είχε χαθεί, και η ευτυχία που είχε νιώσει μόλις πριν από λίγο άρχιζε να ξεθωριάζει. Η νύχτα ήταν σκοτεινή και όλα σάλευαν, το χιόνι έπεφτε γρήγορα και αθόρυβα, οι καμπύλες των παρκκαρισμένων αυτοκινήτων διαγράφονταν απαλά. Φοβόταν τι θα έλεγε, αν γύριζε σπίτι, στη Λόρα. Σκέφτηκε να βρει ένα μπαρ, αλλά δεν ήθελε να μιλήσει με κανέναν, και αν το καλοσκεφτόταν, δεν είχε και καμιά ιδιαίτερη όρεξη να μεθύσει. Ήθελε απλώς να μείνει μόνος για λίγο, για να αποφασίσει πού να πάει. Μπήκε στην ησυχία του πάρκου.